

Proefkonijnen voor kleinschalig ecotoerisme

Vorig jaar augustus reisde een Wederzijdsgroep naar Indonesië. In het vorige nummer van het Contactblad schetste deelneemster Eva Huizingh het eerste deel van de reis. Hieronder het vervolg.

De groep jonge Indonesische biologen die verenigd zijn in 'Kompleet' probeert sinds het jaar 2000 de berg Slamet in zijn natuurlijke staat te behouden. Ze helpen de dorpingen in Kalipagu en vijf andere dorpen op de hellingen van de berg om op andere manieren dan met houtkap hun inkomsten te vergroten. Eén van deze manieren is ecotoerisme. Ons groepje fungeert, net zoals twee jaar geleden, als 'uitprobeer'-groepje. We slapen, ieder apart, bij de mensen thuis, en het grootste probleem is toch de taal. Kompleet heeft een leuk en goed doortimmerd programma voor ons in elkaar gezet met veel informatie en contact met de dorpingen, de lagere en de middelbare school. Ook een prachtige trance-dans voorstelling met gamelanmuziek en een massage met zwavelhoudend water bij de 'Seven Fountains'. Onze bijdrage zou kunnen zijn om een eenvoudige Engelse taalles aan de gezinnen te realiseren, zodat deze families ook beter gasten durven te ontvangen. Zij leven in een wondermooie paradijselijke omgeving en kleinschalig ecotoerisme zou hier een fantastische mogelijkheid zijn.

Yogyakarta

Tussen de projecten door bezoeken we op Java ook de Boeddhistische Borobudur tempel en de Hindoeïstische Prambanan tempel, het 'kraton' (paleis) van de nog steeds invloedrijke sultan van Yogyakarta, en zilver- en batik werkplaatsen. Het laatste bezoek op Java is aan de 'pesantren' (islamitisch internaat) in Pabelan, vlakbij Yogya.

We worden zeer hartelijk, als 'vrienden' (dat wordt benadrukt) ontvangen. Het is een onderwijsinstelling voor het 'gewone' middelbaar onderwijs, met daarnaast onderwijs in de islam, zowel in de verschillende stromingen, alsook in andere wereldgodsdiensten. Er zijn zeshonderd kinderen op school, evenveel jongens als meisjes. De filosofie van de pesantren is ten dienste staan van de samenleving, door goed onderwijs op school en onderricht in de dorpen daarbuiten. Zij hebben een telecenter en een federatie van boeren (twee honderd leden in twintig groepen), die begeleiding krijgen bij het kweken van landbouw- en siergewassen. Ook hier is het sleutelwoord 'socialisatie'. Wij bezoeken - veel te kort - een paar vrouwengroepen, die ons graag de volgende keer langer willen zien en ons ook overnachting aanbieden. Ook is de tijd te kort om werkelijk in discussie te komen met de pesantren medewerkers. Een volgende groep kan er gemakkelijk twee interessante dagen doorbrengen.

Onderwijsproject op Timor

Yasap is de stichting van assistent reisleidster Brecht Gerbrandy, die tien jaar op Timor les heeft gegeven aan de universiteit. De stichting beoogt speciaal aandacht te geven aan vrouwen en kinderen met het doel hen onderwijs, vaardigheden en discipline bij te brengen.

Brechts project bestaat uit een kindertehuis, een kleuterschool, eigen rijstbouw en een groentetuin, naast haar eigen ruime huis, waar zij ons allemaal kan herbergen. Het is

Wederzijdsreizigers laten zich masseren met zwavelhoudend water. Vooraan Eva Huizingh.

een prachtige plek in Noelbaki, even buiten Kupang-stad, recht tegenover de in aanbouw zijnde grote protestantse kerk. En met een uitzicht tot aan de bergen in de verte en de meest fantastisch-heldere sterrenhemels in de lange tropennacht. Masja (Marsalina), Brechts vroegere hulp in de huishouding, leidt het kindertehuis en onze medereizigster Debi is, samen met Mira, leidster op de kleuterschool. De bedoeling is dat de kleuterschool een voorbeeldschool is met moderne speel-leermethoden, waar kleuterleidsters opgeleid kunnen worden. De kinderen uit het kindertehuis komen uit gezinnen, waar de ouders zelf niet voor hen kunnen zorgen, zij bezoeken de gouvernementsscholen. Er zijn 24 plaatsen en op dit moment zijn er dertien kinderen. Er wordt een nieuw gebouw neergezet voor de kleuterschool, daarna is er meer plaats, ook voor de vrouwengroepen, die begeleid worden met weven, naaien en computerles, en natuurlijk 'socialisatie' - bewustwording van eigen kracht, vaardigheden en rechten.

Marmer

Ook op Timor gaan we op stap naar een berg, ditmaal de

Gunung Mutis, een gebied dat al tienduizend jaar bewoond is. De berg zou de plaats zijn waar de eerste voorvader uit de bovenwereld is neergedaald en de top van de berg is de verblijfplaats der doden en taboe voor gewone stervelingen. In dit gebied is veel marmer en de exploitatie daarvan is al begonnen.

De actiegroep DAS is vanaf 2003 bezig geweest een rapport op te stellen over de invloed van de marmerwinning op de ecologie en waterhuishouding van het hele stroomgebied van twee grote rivieren, die in dit berggebied ontspringen. Het is een omvangrijk en gedetailleerd rapport geworden, dat ook alternatieven aangeeft ter verbetering van de economische situatie in plaats van de marmerwinning, die in geen enkel opzicht de situatie van de bevolking verbetert. Bovendien boycot de bevolking zelf de exploitatie, het zijn de bergen van hun voorvaders en het marmer is 'het geraamte der aarde'. Inmiddels is het gebied rond de Mutis tot beschermd gebied verklaard, maar rond de marmerwinning moeten nog compromissen gesloten worden. We logeren twee interessante dagen in het huis van Masja's broer Anton,

waardoor we het dorpsleven van nabij meemaken. Tot slot van ons Timorbezoek worden we ontvangen door de 'raja' (koning) van Kupang en zijn tante, de 'ratu' (koningin) van Baun. De kleine raja's (153 in geheel Indonesië) hebben zich aaneengesloten en willen

zich vooral inspannen voor het behoud van de cultuur. Tante Marie van Baun leidt twintig weefgroepen van vrouwen uit de dorpen, die met natuurlijke kleuren in 45 verschillende tinten prachtige kleden weven. In haar grote ontvangsthuis met een schitterende akoes-

tiel zingen we met elkaar 'In 't groene dal, in 't stille dal' en 'Ik zag twee beren broodjes smeren!' Dan nemen we afscheid van Brecht, Debi, Masja, alle hartelijke medewerkers en alle kinderen met zang, dans, tranen en 'neuszoenen'. Nog

een tussenstop in Bali aan het strand en deze hele leerzame, gezellige, vrolijke en zeer interessante reis is ten einde met dank aan de voortreffelijke leiding van Hannah en Brecht.

Eva Huizingh